Hallituksen esitys työehtodirektiivin täytäntöönpanemiseksi ja vaihtelevaa työaikaa noudattavan työntekijän asemaa parantavaksi lainsäädännöksi (HE 60/2022 vp)

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Asiantuntijakuuleminen 10.5.2022

Sirpa Leppäkangas, sopimusasiantuntija

“

Vaihtelevaa työaikaa koskevat esitykset oikeansuuntaisia

”

Vaihtelevan työajan sääntelyllä on väliä

- Taustalla pamilaisille aloille tutut tekijät
  - Asiakaskysynnän vaihtelut → Työvoiman tarpeen vaihtelu → Muun elämän yhteensovittamisen ja toimeentulon näkökulmasta turvattomat työsuhteet
- Työehtosopimusten työaikamalleilla pystytty yhdistämään työnantajien tarpeet ja työntekijöiden suoja

Palvelualojen ammattiliitto
Servicefacket

Työaikamallit eri aloilla osa-aikaisissa työsopimuksissa vuonna 2018 ja 2021

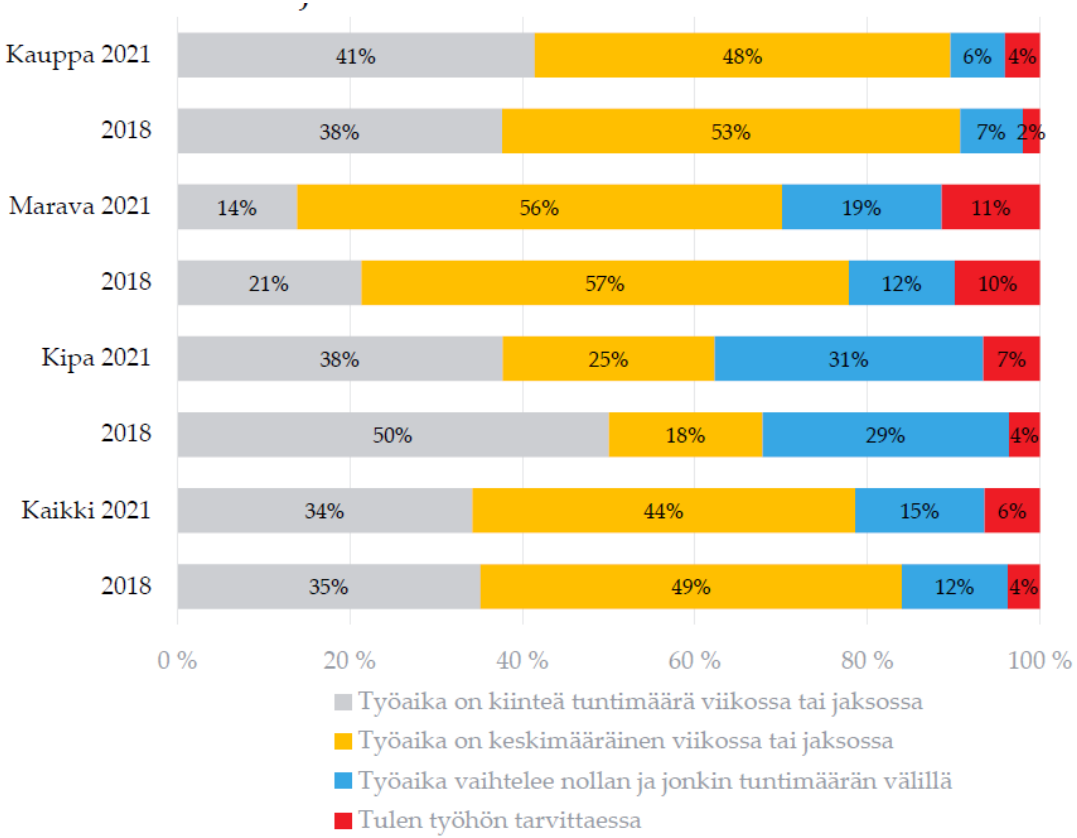

Lähde: PAMin jäsenkysely 2021

Esityksessä työntekijän asemaa parantavia elementtejä

- Velvollisuus automaattisesti tarkastella työsopimuksen ja toteutuneen työajan vastaavuutta
- Velvollisuus esittää työsopimuksen työaikaehdon päivittämistä, jos tarkastelun tulos tätä edellyttää
- Velvollisuus ilmoittaa tarkastelun ajankohdasta
- Velvollisuus pyynnöstä antaa selvitys tarkastelun tuloksesta perusteluineen

Työnantajariski edelleen työntekijän kannettavana?

- Tarkastelussa huomioidaan vain vähimmäistyöaika, vaikka
  - Poikkeamat vähimmäistyöajasta yksinomaan työnantajan vaikutuspiirissä
  - Työntekijällä ei tehokkaita keinoja osoittaa, että poikkeamat satunnaisia tai kiertämistarkoituksessa tehtyjä
- Tuntien päivittämisessä huomioidaan myös (tuleva) työvoiman tarve, vaikka
  - Arviointi yksinomaan työnantajan subjektiivisten, työnantajariskiin sisältyvien seikkojen varassa
  - Työntekijällä ei tehokkaita keinoja osoittaa, että työnantajan arvio työvoiman tarpeesta virheellinen
- Tuntien päivittämisessä antaa esitettyä vähemmän merkitystä (tulevalle) työvoiman tarpeelle ja esitettyä enemmän toteutuneen työajan keskimäärälle ja kokonaismäärälle

Työvuoron perumista koskeva määräys epäselvä

- Oikeutta perua työvuoro korvauksetta on tulkittu varsin yksiselitteisesti: ei mahdollista muutoin kuin sopimalla
- Uusi määräys, vaikkakin perälautamääräys, on omiaan aiheuttamaan sekaannusta
- Lisäksi määräyksessä ongelmallista
  - 48 tunnin aikaraja: ei käytännössä mahdollista enää korvaavan työvuoron hankkimista
  - Korvauksen määrän epämääräisyys: ”haitta” ja ”kohtuullinen” varsin tulkinnanvaraisia

Osa-aikatyötä tulisi säännellä samalla tavoin

- Vaihtelevan työajan sopimuksilla työskentelevien ja kiinteiden tuntien osa-aikatyöntekijöiden ongelmat yhtenevät: toimeentulon ja työaikojen ennakoimattomuus
- Erilainen sääntely, kuten tilanne on lisätyösuostumuksen osalta, on omiaan vääristämään kannusteita ja tekemään tyhjäksi työntekijän suojaksi tehdyn sääntelyn tavoitteita

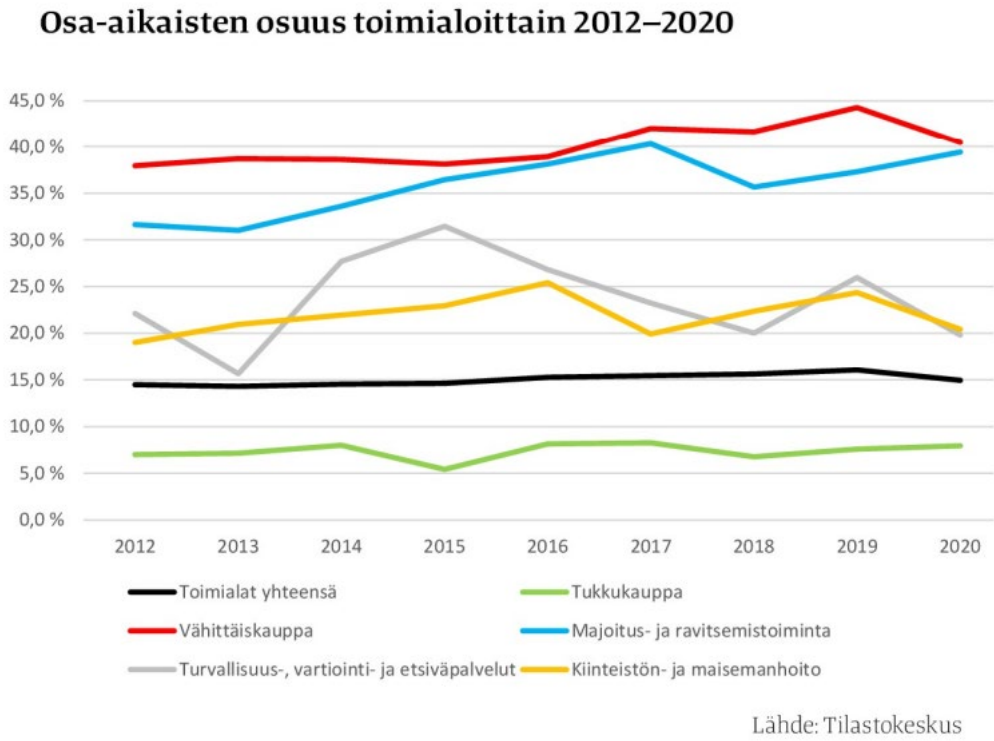

Lähde: Tilastokeskus

Palvelualojen ammattiliitto
Servicefacket

Palvelualojen ammattiliitto

Servicefacket